

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četrt
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
dopolnane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RIHARD OREL.

GORIŠKA STRAŽA

Številka 88.

V Gorici, v četrtek 8. novembra 1923.

Letnik VI.

Ne frankirana bisma se
ne sprejemajo. Oglašji
se računajo po dogovo-
ru in se plačajo vnaprej.
List. izdaja konsorcijski
"GORIŠKA STRAŽA"
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Iz materinega srca!

:00.

V nedeljo dne 3. novembra je stalo pred palačo podprefektore v Bocnu na Tirolskem skoro 1000 nemških mater. Zbrale so se iz vasi in mesta, da tirjajo od vlade za nemške otroke nemško šolo. Listi poročajo, da je bil pogled na te ženske, ki so prišle prosit, naj jim vrnejo iz italijanskih šol njih otroke, navedeno pretresljivo. Vsako čuteče človeško srce se je moralo stisniti od bolečine, ko so klicale te žene: «Vrnite nam naše otroke! Naši so, me smo jih rodile, me smo zanje trpele, me hočemo odločiti, kako naj se vzgajajo! Vrnite nam naše dečke in deklice!»

Tako so v nedeljo klicale nemške žene podprefekturo.

In slovenska mati? Ali ne poka slovenski materi srce od bolesti, ko vè, da se sad njenega telesa, njen otrok ne sme učiti v jeziku rodne matere? Glej, komaj je dete odprlo oči, mu je mati šepetala slovensko besedo. In ko je trepetala za bolnega otroka, ga je to lažila v sladkem slovenskem jeziku. Zdaj pa mora njih dete v tujo šolo, mati je izgubila od Boga ji dano pravico, da vzgaja dete po svoji volji in vesti.

MATERE NE OBUPAJTE!

Našim materam so solze orosile oči, ko so zvedele, da za njih najmlajše otroke ni več slovenske šole. Slovenske matere, ne bodite uverjene, da bo prej ali slej tudi ta šolska postava padla, ker na svetu je vse minljivo. V to verujte živo in trdno, kakor da je Bog v nebesih.

Danes so pa razmere težke in zdi se, kakor da ne bo pomoči in tolažbe, dokler se ne prebudi v srcu italijanskega naroda usmiljenje do vas in vaših otrok. Zapomnite si pa eno: otroci so še vedno vaši. V tujo šolo sicer morajo, sila se ne morete upirati, a v domačo hišo nikdo ne sme vstopiti proti vaši volji! In tu pod domačo streho so otroci popolnoma vaši in ve, dobre slovenske matere, boste zanje dajale odgovor pravičnemu Bogu!

Zato v tej žalostni uri ne obupajte! Slovenski otrok bo ostal pošten, krščanski Slovenec, če boš ti, slovenska mati, za to skrbela v domači hiši.

Obračajte se do Boga večne Pravice, zbirajte vsako jutro krog sebe svoje otroke in molite z njimi:

Molimo za slovenski rod! Bog ga čuvaj, Bog bodi z nami!

«Oj, ljubi, lepi in pošteni slovenski jezik, s katerim sem prvič svojo ljubeznivo mamo in dobrega ateja klical, v katerem so me moja mati učili Boga spoznati, v katerem sem prvič svoje ga Stvarnika častil — tebe hočem, kakor najdražji spomin svojih staršev, hvaležno spoštovati in ohraniti; za tvojo čast in lepoto po pameti, kolikor premorem, skrbeti, v slovenskem jeziku svoje ljube brate in sestre, Slovence, najrajši učiti; želim, kakor hvaležen sin svoje ljube matere, da kakor je moja prva beseda slovenska bila, naj tudi moja poslednja beseda slovenska bo.»

(Martin Slomšek).

Kaj se godi po svetu?

Med Jugoslavijo in Bolgarsko je izbruhnil zopet oster političen spor. Dne 3. novembra se je izvršil atentat na jugoslovanskega polkovnika Krstića, dodeljenega jugoslovanskemu poslaništvu v Sofiji. Neznani napadalci so vdrli oboroženi s samokresi v poslopje jugoslovanskega poslaništva v Sofiji in hoteli umoriti polkovnika Krstića, kar se jim pa ni posrečilo. Krstić je izvil napadalcu samokres iz rok in nato so atentatorji pobegnili. Dogodek je vzbudil na Bolgarskem, v Jugoslaviji in po celnem Balkanu velikanski vtis, ker je bilo vsem jasno, da je napad političnega značaja. Atentator je nameril samokres na polkovnika Krstića iz sovraštva do Jugoslavije.

Ultimat Bolgariji.

V Belgradu se je polastilo prebivalstva tako ogorčenje, da je moralo vojaštvo ščititi bolgarsko poslaništvo pred razjarjenimi Orjunaši in člani «Narodne Obrane». Vlada je poklicala brzojavno v Belgrad vse odsotne ministre in vršil se je kronski svet pod predsedstvom kralja Aleksandra. Zaključek je bil ultimat bolgarski vladi, v kateri je zahtevala Jugoslavija nastopno zadoščenje: 1.) Bolgarska vlada se opraviči pred jugoslovanskim poslanikom v Sofiji. 2.) Bolgarski vojni minister izrazi polkovniku Krstiću svoje sožalje. 3.) Oddelek bolgarskih vojakov izkaže čast jugoslovanski zastavi. 4.) Bolgarija naj izvede strogo preiskavo in kaznuje krivce. 5.) Mednarodno razsodišče v Hagu naj določi odškodnino radi poskušene umora.

Ta ultimat je izročil jugoslovanski zastopnik bolgarski vladi in ji javil, da mora Bolgarija odgovoriti na prve 3 točke v teku 48 ur.

Bolgari sprejeli vse zahteve.

Kakor doznavamo, je bolgarska vlada sprejela brez obotavljanja vse zahteve Jugoslavije, in to je storila tem lažje, ker je že vnaprej ponujala skoro enako zadoščenje. S tem je spor med obema državama v bistvu rešen, s čimer je preprečena vojaška akcija na Balkanu in to je treba iz srca pozdraviti. Oborožen spor med obema državama bi bil silno zagrenil razmere med bratskima narodoma, izkopal bi bil globok prepad, ki bi ga ne bilo lahko premostiti v doglednem času. Zato mora vsak prijatelj miru odobravati, da se prepri mi še bolj poostril in razširil. Kajti zabiti ne smemo, da so Srbi in Bolgari poklicani po zgodovini, združiti se nekoč v veliki skupni državi — Srbov, Bolgarov, Hrvatov in Slovencev.

Vzrok atentata.

V «Straži» smo svoj čas poročali, kako hud udarec je bil za Jugoslavijo padec Stambolijskega. Voditelj bolgarske kmečke stranke je stremel resno za prijateljstvom z Jugoslavijo in je bil začel odločno politiko v tem smislu. Njegov umor je pa spravil na površje druge bolgarske stranke, in sicer take, ki sovražijo Srbe in hočejo odtrgati Makedonijo Jugoslaviji. Saj so bili vendar Makedonstvujušči pravi voditelji revolucije in bolgarski ministrski predsednik Cankov se je naslanjal v

boju proti Stambolijskemu predvsem na organizacijo Makedonstvujuščih. To je moral storiti tembolj, ker je ogromna večina bolgarskega naroda novi vladi nasprotna. Toda Cankov je v kratkem času spoznal, da bi bila protisrbska politika Makedonstvujuščih za Bolgarijo nevarna in da ne sme vezati svoje usode z iredentizmom Makedoncev. Začel se je približevati Jugoslaviji in se trudil, da bi ustvaril s sosedno državo bolj prijazno razmerje. Vršila so se že pogajanja med Srbi in Bolgari, ki so imela namen skleniti sporazum. Uradni bolgarski dopisni urad pravi izrecno, da so se v zadnjem času odnošaji med Sofijo in Belgradom «občutno zboljšali». Ta politika Cankova se je razvijala, kakor je razumljivo, ob odločnem nasprotovanju Makedonstvujuščih, ki očitajo Cankovu izdajstvo. Sicer se je pa tudi Cankov sam namenoma že odmikal Makedonstvujuščim in se skušal otresti njihovega vpliva. Nastala je borba med Cankovom in voditeljem revolucionarne organizacije Makedoncev, ki se zove Todor Aleksandrov. Makedonstvujušči so si postavili cilj, da onemogočijo sporazum med Bolgari in Srbi in treba se je bilo požuriti, kajti ravno te dni so bila pogajanja med Sofijo in Belgradom v polnem teku. Zato so Makedonstvujušči izdelali načrt, da umore polkovnika Krstića. Upali so, da zbruhne nato spor med Bolgarijo in Jugoslavijo in se pogajanja pretržejo. Sporazum bi bil tako končno pokopan. Toda Makedonstvujuščim se umor ni posrečil. Upamo, da se bodo pogajanja kmalu nadaljevala ter se doseže med bratskima državama pamenten sporazum.

Nemško ljudstvo gre skozi peklo.

Tako strašnih dni, kakor jih doživlja sedaj nemški narod, ni dočakal skoro noben narod v zgodovini. Nesreče vseh vrst padajo kakor težko kladivo na preizkušeno ljudstvo. Narod, ki je po svojem organizacijskem talentu bil za ostali svet nedosežen vzor, tone danes v najobupnejše politične zmešnjave in nima moči, da bi se discipliniral. Beda, ki reži s svojim smrtnim obličjem nad Nemčijo, je vrgla ljudstvo v prepad obupa. Da bodo naši bravci to razumeli, jim navedemo zopet par strašnih števil. Dne 3. novembra je stal kg. kruha v Berlinu nič manj ko 25 tisoč milijonov ali 25 milijard mark, dva dni za tem, to se pravi 5. novembra pa že 94 milijard. Za kilo mesa si plačal 3. novembra 150 milijard, za liter mleka 17 milijard, za eno gos 1000 milijard ali biljon. To je bilo 3. novembra, toda Bog zna v kakne višine so se vzdignile cene v trenutku, ko to pišemo, to se pravi po 4 dneh.

Tisoč pet sto trgovin izropanih v Berlinu tekom 2 dni.

Kdo bi se čudil, da se loteva spricho teh razmer sestradanega ljudstva divja obupanost in da v svojem trpljenju ne ve več, kaj dela? Gladujoči družinski očetje in matere iščejo za svoje otroke živila, kjer jih najdejo in vdirajo s silo v trgovine, ne boječ se ne vojaštva ne orožnikov. V teh dneh se vršijo po nešteti mestih Nemčije prave počestne bitke

okoli trgovin in skladišč. Kdo bi našteval vse posamezne slučaje, kdo opisoval vse spopade z orožniki? Naj zadostuje, ako povemo našim bravcem, da je v ponedeljek in torek samo v Berlinu bilo oplenjenih nič manj ko tisoč pet sto trgovin. Mnogi ne naskakujejo le pekarin, temveč tudi mesnice in štacune oblek in ljudstvo se ne polašča le blaga, temveč ruši in razdeva v svojem gnevu izložbe in celo opremo trgovin.

„9. novembra pohod v Berlin!“

In mesto, da bi se nemški narod v tej hudi uri združil in se skupno boril proti gospodarski pogubi domovine, se dviga v divjem srdcu dežela proti deželi, stranka proti stranki. Berlinska vlada je zvedela, da namestavajo bavarski nacionalisti započeti 9. novembra pohod proti glavnemu mestu države. Z mrzlično naglico nadaljujejo Hitler, Ehrhardt in Ludendorff oboroževanje svojih čet. Na čelo nacionalistične vojske je stopil Ehrhardt, ki je pred kratkim ubežal iz zaporov v Lipskem. Njegov glavni stan je v mestu Koburgu, kjer je rekviriral vse hotele in javna poslopja. Neprestano drvijo po mestnih ulicah avtomobili, prihajajo in odhajajo na konjih in motornih kolesih ordinančni častniki. Mesto je v vojnem stanju. Vlaki municije dohajajo po noči in po dnevih kakor za časa svetovne vojne.

Napetost med Berlinom in nacionalisti je prispela do zadnje skrajnosti.

Obramba republike.

V trenutku največje nevarnosti je izdal predsednik republike Ebert proglas na nemški narod, v katerem ga kliče na branik domovine. Ebert naznanja, da je vlada pripravljena odbiti vsak poskus revolucije z oboroženo silo. In res je bil imenovan general Reinhard za načelnika vojske, ki naj koraka proti bavarskim nacionalistom. Vojaštvo je pod njegovim poveljstvom že v Türiškem na bavarski meji. Dobil je navodilo, naj ne preliha po nepotrebnem krvi in skuše raje obkoliti bavarske čete, če bi hotele prodirati proti Berlinu.

Skoro vse republikli vdane stranke, v prvi vrsti socialni demokrati, so izdale proglose na svoje pristaše, v katerih jih pozivajo, naj bodo vsak čas pripravljeni priskočiti na pomoč vladi. Socialisti in demokrati so se ponudili Stresemannu, da gredo prostovoljno v armado. Stresemann je predlog odklonil, češ da to ni potrebno, ker razpolaga vlada z zadostnimi silami. V resnici se pa zdi kancelerju nevarno oborožiti delavstvo, ki bi znalo pozneje rabiti orožje v svoje lastne namene.

Nevarnosti se množijo.

Tako vidimo, da se nahaja Nemčija v vojnem stanju. Bavarci so uvedli v deželi cenzuro ter zaprli mejo mnogim časopisom iz ostale Nemčije. Zdi se, kakor bi si stale nasproti tuje države. Socialistični voditelji so pobegnili iz Bavarskega, ker se ne čutijo več varne. Torej pravo vojno stanje.

Najhujše pa je, da imajo bavarski nacionalisti razpredeno svojo organizacijo skoro po vsej Nemčiji. Berlinu ne grozi nevarnost samo iz Bavarske, temveč tudi iz drugih dežel. Pomern, Brandenburg, Meklenburg, Slezija, Württemberg imajo tudi svoje nacionalistične organizacije, ki bi se

Adria čeviji

izdelek „Čevljarske zadruge v Mirnu“

Lastne prodajalne:

Gorica, Corso G. Verdi 32
Trst, Via dei Rettori 1.**Kje se nahaja Bednařikova
knjigoveznica?**

V prostorih Zadrudne tiskarne v Gorici na Placuti, vogal via Orzoni.

POSESTVO JE NA PRODAJ v Svetem pri Komnu št. 72, obstoječe iz enonadstropne hiše, vrta, vodnjaka in zemljišča. Cena po dogovoru. Informacije istotam.**Išče se**

13 letni fant Šuligoj Ivan iz Banjsice št. 39. Fant je sirota brez očeta in se pogreša za čez 2 meseca. Kdor bi o njem kaj vedel, naj to blagovoli naznaniti na županstvo Banjsice ali na brata Šuligoja Alojzija, Banjsice št. 39, pošta Grgar.

VABILO.

Hranilnica in posojilnica v Št. Vidu pri Vipavi, reg. zadr. z neom. zavezo, vabi na XI. redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 18. novembra 1923. ob ¼ 4. uri popoldne v hranilnični sobi z običajnim dnevnim redom.

DVA DIJAKA se sprejmeta na hrano in stanovanje, električna razsvetljava. Kje, pove uprava «Straže».**SPREJMEJO SE** dijaki ali dijakinje na stanovanje in hrano v ulici Dreossi št. 12.**Naša zavarovalnica L' „UNION“**

je največji svetovni zavod. Delniški kapital Fr. 20 milijonov, zav. kapitali v veljavi čez 70 milijard Fr. Ustanovlj. 1828.

Generalni zastopnik **AVGUST RAVNIK**
Gorica, Corso V. E. 28-I.

Zastopniki se še sprejmejo.

TEOD. HRIBAR (nasl.) - GORICA

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Ryman**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.**Blago solidno!****Cene zmerne!****Vedež za leto 1924**
je izšel

Zaloga v Gorici v knjigarna

K. T. D. (Montova hiša)v Trstu pri **J. Štoki**, (knjigarna Via Milano)**PODRUŽNICA****Ljubljanske kreditne banke v Gorici**

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50. — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
in rezerve:**80 MILJONOV****CENTRALA:**
LJUBLJANAReserva S H S
kron
64. MILIJONOVPODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje,
Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved
vezane vloge po dogovoru.Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. —
Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle
najkulantneje.**Mali katekizem**— dobite za L. 1.20 v knjigarni Katoliškega
tiskovnega društva v Gorici, via Carducci 2 (mont)**AVTOMOBILNE PREVOZE**

vsakovrstnega blaga: vina, pohištva, štacunskega blaga, drv, desk, čokov, itd.- za vsako razdaljo prevzema po zmernih cenah,

Friderik Fasser, Ajdovščina stev. 1 pri Gorici**Soško električno podjetje s sedežem v Trstu**

(Officine Elettriche dell'Isonzo Società Anonima con sede a Trieste)

Via Mazzini 26. nadstr. I.

se mora pritožiti

nad poškodbami, ki so se izvršile na njegovih električnih črtah in predvsem na električni progi Tržič-Gorica, ki do sedaj še ne deluje. Mnogi so bili tako predrzni, da so odnesli na tej črti razeni material in kovinske predmete.

Električno društvo izjavlja, da bo postopalo proti krivcem z vso strogostjo ter jih bo izročilo sodniški oblasti in opozarja vsakogar, da ne zlorablja ter da se ne dotika njegovih naprav, četudi še ne delujejo.**Električno društvo** je tudi pripravljeno nagraditi vsakogar, ki naznani odgovorne osebe in ki mu omogoči, da pride v posest v celoti ali pa vsaj deloma ukradnega materiala.
Trst, dne 22. oktobra 1923. **Ravnateljstvo.****Modni salon ROZE MUNGHERLI**

v Gorici se je preselil v trgovino na

Corso Giuseppe Verdi št. 40V trgovini je dobiti vse novosti letnega časa z vzorci iz Pariza, Milana in Torina. Izvršujejo se tudi vsakovrstna modistična dela. Klobuki Roze Mungherli so razstavljeni in se prodajajo **samo v lastnem salonu Corso Verdi št. 40.****Ortopedični zavod tvrdke A. PORZIO**

s sedežem v CREMONI - ulica Bombeccaria 3

KILA (BRUCH)

se leči brez operacije

Z našo pripravo t. j. z našim kilnim pasom se popolnoma in zanesljivo ustavi vsakovrstna in obsežna KILA (Bruch). - Ta način je nov, pripraven in zanesljiv bodisi za odrasle kakor tudi za otroke. - Nепrestane in zanesljive uspehe priznavajo in odobravaljo tudi najboljši zdravniki v tej bolezni.

Posebne životne pase za ženske! — Elastične nogavice za otekle žile!

Specijalist te znane tvrdke se bo mudil v sledečih dneh v spodaj navedenih krajih:

v Gorici - v Hotelu Treh kron v četrtek 8. novembra 1923.**v Čepovanu** - v Hotelu Hojak Petra v petek 9. novembra.**v Kanalu** - v Hotelu Gorjup v soboto 10. novembra,**v Tolminu** - v Hotelu Modrijan v nedeljo 11. novembra**v Cerknem** - v Hotelu Makuc v ponedeljek 12. novembra.**v Idriji** - v Hotelu Didic v torek 13. novembra**v Ajdovščini** - v Hotelu Bratina v sredo 14. novembra.**v Vipavi** - v Hotelu Adrija v četrtek 15. novembra.**v Dornbergu** - v Hotelu Scimiga v petek 16. novembra.**v Komnu** - v Hotelu Žigon v soboto 17. novembra.

In sicer od 9. ure zjutraj do 3. pop. Na zahtevo gretudi na dom